

Skjemainformasjon

Skjema	Norges dokumentarv - nominasjonsskjema
Referanse	1003979
Innsendt	19.06.2014 14:37:50

Sammendrag

Sammendrag

Tittel på dokument(er)/arkiv(er) som nomineres

Spørrelistesvar ved Norsk etnologisk gransking

Sammendrag (maks 3000 tegn)

Siden 1946 har tradisjonsarkivet Norsk etnologisk gransking sendt ut 314 kvalitative spørreundersøkelser, kalt spørrelister, og mottatt svar fra meddelere over hele landet. Det er disse svarene - 43500 aksesjoner - (1946-juni 2014) vi vil nominere til å bli del av Norges dokumentarv. Sammen utgjør svarene beskrivelser av dagliglivets tradisjoner, skrevet av frivillige bidragsytere som skildrer aspekter ved egen hverdag, arbeid, fritid og høytider. Mange av bidragsyterne er folk som ellers ikke får sin stemme hørt i samfunnet. Her er de med på å skrive historie. Virksomheten er den eneste av sitt slag i Norge og den har vært drevet ubrutt siden oppstart. Dokumentasjonen har hele tiden vært landsomfattende.

Gjennom de snart 70 årene innsamlingen har funnet sted viser svarene historien til skikker og praksiser som ellers gjerne blir tatt for gitt og ofte glemt. Svarene er tilgjengelig for forskning, og de er brukt i en lang rekke publikasjoner og avhandlinger innen ulike fagfelt. Dokumentene gir et historisk samtidsbilde av skikkene de beskriver. I mange tilfeller er emner blitt gjentatt, noe som gir dyptpløyende innblikk i endringer og kontinuitet i skikker og praksiser.

De nominerte dokumentene utgjør en unik og uerstattelig dokumentasjon av Norges historie, skrevet av tidligere generasjoner for dagens generasjoner og av dagens generasjoner for fremtidige generasjoner.

Opplysninger om søker

Opplysninger om søker

Navn på søker	Norsk etnologisk gransking (NEG), Norsk Folkemuseum
Søkers tilknytning til den nominerte dokumentarven	Eier, forvalter og forsker

Kontaktperson(er)

Navn	Audun Kjus
Stilling	Førstekonservator, seksjonsleder NEG
E-postadresse	audun.kjus@norskfolkemuseum.no
Telefonnummer	40023558
Navn	Line Grønstad
Stilling	Konservator
E-postadresse	line.gronstad@norskfolkemuseum.no
Telefonnummer	40023588
Navn	Eli Chang
Stilling	Administrasjonskonsulent
E-postadresse	eli.chang@norskfolkemuseum.no
Telefonnummer	40023541

Fullmaktserklæring

Jeg bekrefter at jeg har fullmakt til å nominere dokumentarven som beskrives i dette nominasjonsskjemaet til Norges dokumentarv

Navn	Eli Chang
Stilling	Administrasjonskonsulent
Institusjon	Norsk etnologisk gransking (NEG), Norsk Folkemuseum

Identifikasjon og beskrivelse

Identifikasjon og beskrivelse av dokumentarven

Nøyaktig tittel på dokumentarven, omfang, datering (ytterår) og navn på institusjon/organisasjon som skal stå på et eventuelt diplom

Spørrelistesvar ved Norsk etnologisk gransking

1946 - 2014

43500 aksesjoner/avsluttede enheter i arkivet

Norsk etnologisk gransking ved Norsk Folkemuseum

Visuell dokumentasjon

- Eldste_spørrelistesvar.pdf
- Andre_spørrelistesvar.docx

Kataloginformasjon/arkivbeskrivelse/arkivreferanse

Proveniens (opprinnelse)

NEG ble stiftet i 1946 som en selvstendig enhet ved Norsk Folkemuseum. Formålet med virksomheten var å samle kunnskap om det gamle arbeidslivet samt dets prosesser og redskaper. Folkekulturen skulle dokumenteres, alle sider ved den - arbeid, mat, seremonier - detaljert og gjerne beskrivende for hvordan det var i meddelerens bygd. Virksomheten skulle være landsomfattende og opplysningene skulle hentes inn ved hjelp av spørrelistesvar. Med årene har temaene endret seg fra "vår gamle bondekultur" med dets skikker og tradisjoner til å bli stadig mer personlige. Spørrelistene dokumenterer i dag vår samtid, men har fremdeles med spørsmål om hvordan det var før. Fra å være en ren papirbasert virksomhet, samles i dag det meste av materialet inn digitalt, og på denne måten når vi flere meddelere og yngre mennesker som vil svare på våre spørrelistesvar.

Bibliografi

Olav Bø (1996) Norsk etnologisk gransking 50 år. I Moestue, A. (red.) Minnet. Foredrag ved Norsk etnologisk granskings 50-års jubileumssymposium (s. 97-107). Oslo: NEG.

Line Grønstad (2013) Norsk etnologisk gransking. I Bjarne Rogan og Anne Eriksen (red.) Etnologi og folkloristikk. En fagkritisk biografi om norsk kulturhistorie. Oslo: Novus forlag

Audun Kjus (2013) Hvorfor spørre? Norsk etnologisk gransking og spørrelistas framtid. I Tidsskrift for kulturforskning nr. 1-2013 (s. 41-56). Oslo

Anne Moestue (1996) Spørre og grave i 50 år. Norsk etnologisk granskings 50-års jubileum. Oslo: NEG

Anne Moestue (1998) Spørreliste arbeidet ved Norsk etnologisk gransking. I Moestue, A. og Kvideland, R (red.) Verden var hennes tekst. Forskeren Lily Weiser-Aall 1898-1998 (s. 93-113). Oslo: NEG.

Anne Moestue og Ann Helene Bolstad Skjelbred (red.) (2006) Kunnskapssamtaler. By og bygd XXXIX. Oslo

Andreas Ropeid (1979) Om spørrelistesvar i Norge. I Dugnad nr. 2 (s. 26-33)

Støtteerklæringer

Bente Gullveig Alver, professor em. Universitetet i Bergen.
bente.alver@ahkr.uib.no

Knut Sprauten, direktør Norsk lokalhistorisk institutt. knut.sprauten@lokalhistorie.no

Fredrik Skott, docent, bitr. arkivchef, Institutet för språk och folkminnen. Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Göteborg (DAG) dag@sofi.se

Støtteerklæring

- alle_støtteerklæringer.pdf

Juridiske forhold

Juridiske forhold

Hvem eier dokumentarven? Oppgi navn og kontaktinformasjon.

Navn	Norsk Folkemuseum
Adresse	Postboks 720 Skøyen 0214 Oslo
Telefon	22123700
E-post	post@norskfolkemuseum.no

Hvem forvalter dokumentarven? Oppgi navn og kontaktinformasjon.

Navn	Norsk etnologisk gransking, Norsk Folkemuseum
Adresse	Postboks 720 Skøyen 0214 Oslo
Telefon	40023558
E-post	audun.kjus@norskfolkemuseum.no

Tilgang

Vil det være faktorer som begrenser offentlig tilgang til dokumentene? Beskriv dem i så fall nedenfor.

Spørrelistematerialet er åpent for alle, men med den restriksjonen at det skal benyttes til noe, ikke kun leses for fornøynsens skyld. Våre meddelere skriver ofte åpent og detaljert om ulike personlige forhold og vi har ansvar for at disse opplysningene blir brukt på en seriøs måte. Våre meddelere gir for hvert svar et informert samtykke om at materialet kan brukes til forskning i dag og i fremtiden.

Ved henvendelse til NEG kan en få tilgang til materialet enten ved besøk hos oss eller ved å få tilsendt kopier. Det inngår en avtale hvor følgende inngår:

- *bruker opplyser i hvilken sammenheng materialet skal benyttes
- *bruker forplikter seg til å verne om opphavspersonens og omtalte personers integritet
- *at materialet oppbevares på sikkert sted
- *at materialet kun er til personlig bruk og ikke skal overlates andre
- *at materialet skal slettes etter avsluttet prosjekt

Opphavsrett

Beskriv den opphavsrettslige statusen til dokumentarven.

Dokumentarven eies og forvaltes av Norsk etnologisk gransking, Norsk Folkemuseum. Innholdet i dokumentarven er sendt oss frivillig - meddelere har til enhver tid vært klar over at materialet ville bli oppbevart i arkivet og at det ville bli brukt til forskning, utstillinger o.l.

Meddelerne har åndsverksrettigheter til sine tekster slik at forskere og andre kan sitere og forske på det, men ikke trykke hele svar uten avtale.

Vurdering opp mot utvelgelseskriteriene

Vurdering opp mot utvelgelseskriteriene

Autentisitet

Alle spørrelistesvar blir sendt oss direkte enten pr. brev, e-post eller via digitale skjema. Det som kommer inn digitalt blir lastet ned og arkivert i elektronisk arkiv - uendret både språklig og utseendemessig. Fra 1994 er navn og adresse fjernet fra det som blir synlig for evt. brukere. Siden vi arkiverer svar slik de kom til oss, er de autentiske.

Nasjonal betydning

Dokumentarven er av nasjonal betydning, unik og uerstattelig.

Uerstattelig fordi denne historieskrivingen, som har pågått i 68 år, bare er arkivert og forvaltet hos NEG.

Unik fordi det i Norge bare er NEG som dokumenterer dagliglivets historie med bruk av spørrelister. Spørrelistesvarene gir tidsbilder på hva som var viktige problemstillinger i samtiden i vanlige folks dagligliv - i hverdag og fest, arbeid og fritid. Det er enkeltpersoners beretninger vi hører. Sammenstilt gir svarene et viktig kulturhistorisk bilde, skapt av folk selv.

Av nasjonal betydning da NEGs virksomhet i alle år har vært landsomfattende - de samme spørsmål og emner er blitt stilt meddelere i hele landet samtidig. Det siste kan også sies å gjøre materialet unikt.

Tilleggs-kriterier

Dokumentenes nasjonale betydning må bli bekreftet gjennom ett eller flere av disse kriteriene

Tid

Dokumentarven er representativ for sin tidsperiode/sine tidsperioder da den gjenspeiler næringsliv, skikker og tradisjoner på den tiden spørsmålene ble stilt. Dokumentarven gir innblikk i hvordan folk har vurdert de aktuelle temaene i sin samtid og gir tidsbilder av livsforhold og endringer i nær fortid. Mange temaer er blitt spurt om flere ganger, og svarene gir dermed opplysninger om endringer i skikker og vaner mellom generasjoner og over tid.

Sted

Dokumentarven beskriver fysiske omgivelser som med tiden er blitt forandret. Dette gjelder spesielt forhold knyttet til jord-/landbruksdrift, jakt og fiske. Mange praksiser som er skildret i svarene finnes ikke lenger.

Mennesker

I motsetning til arkiv knyttet opp mot spesielt betydningsfulle mennesker består NEGs arkiv av fortellinger om og perspektiver på hverdagsliv for såkalte vanlige folk. Ved å svare på spørrelistene har folk hatt mulighet til å forme hvordan samtiden blir husket i arkivene for ettertiden.

Emne og tema

Dokumentarven har gjennom årene vært materiale for en lang rekke forskere og studenter på høyere nivå hovedsakelig innen humaniora, med temaer som spenner fra julefeiring og begravelse til hundehold og tannverk.

Det har også blitt benyttet som grunnlag for videreføring av praktisk kunnskap, så som repslagning, tradisjonskost og gjerdeskikker.

Form og stil

Dokumentarven viser hvordan folk formulerer seg når de skriver fritt, og utviklingen i måten folk formulerer seg på kan sees på tvers gjennom undersøkelsene fra etterkrigstida og fram til i dag. På slutten av 1970-tallet ble svarene brukt til å finne ord og begreper som ble inkludert i UiO sitt arbeid med Norsk Ordbok.

Sosial, åndelig eller kulturell verdi

Spørrelistesvarene er historiske dokumenter som beskriver fenomen og forhold uten at det er lagt verdietiske eller politiske føringer til grunn i innhenting av informasjon. Dokumentene er med på å ta vare på ulike sosiale skikkers historie gjennom beskrivelse av hvordan forhold i hverdag og fest fortonet seg. Vanlige folk har beskrevet seremonier, mat, redskaper, driftsformer, teknikker osv. ved å fortelle om erfaringer de har tilegnet seg. På denne måten har de gitt bilder av sin samtid på lokalt nivå.

Utfyllende opplysninger

Utfyllende opplysninger

Sjeldenhet

Norsk etnologisk gransking er eneste norske institusjon som samler inn kulturhistorisk materiale ved hjelp av spørrelister. NEG har siden opprettelsen i 1946 samlet inn opplysninger fra nær fortid og samtid og har gjennom dette opparbeidet en unik kildeamling bl.a. om ulike sider av den immaterielle kulturarven.

Integritet

Dokumentarven er med ett unntak intakt. Deler av originalsvarene til en spørreliste er kommet bort, men vi har svarene utskrevet på kartotekkort.

Representativitet

Samtidig som dokumentene i seg selv er unike, representerer de ulike menneskers opplevelser av verden.

Dokumentene representerer også en ambisjon innen nordisk kulturforskning om å ta vare på minner om dagliglivets historie.

Konsultasjon og samtykke

Konsultasjon og samtykke

Har dokumentarvens eier(e) og forvalter(e) blitt orientert om og godkjent nominasjonen?

Ja

Vurdering av risiko

Vurdering av risiko

Gi en beskrivelse av i hvor stor grad den nominerte dokumentarven er truet.

Dokumentene er i liten grad truet.

Alle nye spørrelistesvar blir arkivert i et elektronisk arkivsystem med gjeldende NOARK-standard (Public 360).

Det eldre materialet frem til ca. 2001 har blitt filmet og senere konvertert til filer som kan lastes ned på CD eller overføres digitalt. Originalmateriale på papir oppbevares i arkivskap i fjernarkiv.

NEG har en praktikant som OCR-scanner ikke tidligere filmet materiale og legger det inn i elektronisk arkiv.

Alt materiale er lett tilgjengelig, og oppbevaringsforholdene er relativt gode, men ikke optimale.

Bevaringsplan

Bevaringsplan

Inngår dokumentarven i en bevaringsplan?

Nei

Hvis ja, last opp et sammendrag av bevaringsplanen. Hvis nei, last opp opplysninger om de nåværende bevaringsforholdene og forvaltningen av dokumentarven.

Vedlegg

- Nåværende_bearingsforhold_og_forvaltning.docx

Resultat og tilleggsinformasjon

Resultatet av nominasjonen og ev. tilleggsinformasjon

Hva ønsker din institusjon å oppnå ved å få dokumenter innskrevet i Norges dokumentarv? Kom med eventuell tilleggsinformasjon som støtter en innskriving i Norges dokumentarv.

Norsk etnologisk gransking ønsker å gjøre dokumentarven vi forvalter bedre kjent. Dokumentene vil kunne gi nytte og glede til mange som ikke vet om oss i dag. Vi ønsker samtidig å få anerkjennelse for at dette er et verdifullt bidrag til dokumentasjonen av Norges historie i hverdag og fest, arbeid og fritid, en dokumentasjon gjort på frivillig basis av utallige medarbeidere/meddelere i hele landet.